

Amasonpapegoja (*Amazona sp.*)

Lämplighet

Amasonen är en extremt social och intelligent fågel som kräver mycket uppmärksamhet. Den bör inte lämnas ensam mer än fyra timmar per dag. Den har enorma röstresurser som den använder då den inte mår bra. Den har en kraftig näbb som lätt kan bita sönder inredning och skada dig. Det är stor skillnad mellan de ca 50 olika arterna, så man bör läsa på innan inköpet. Har man sedan tidigare erfarenhet av fåglar och vill lägga ner mycket tid varje dag så länge den lever, den kan leva i över 40 år, är det en underbar fågel. Är man inte beredd att göra det bör man inte köpa fågeln den då den kommer att må mycket dåligt.

Ursprung

Mellan- och Sydamerika. De lever både i bergen och i regnskogen.

Utseende

Amasonen är en kraftig fågel med kort stjärt och kraftig näbb. Den har oftast grönt som kroppsfärg med olika färger på huvudet och nacke. Längden varierar mellan 26-45 cm.

Foder

Som bas ges dagligen en god pelletsblandning kompletterat med frukt och grönt. Då amasonen lätt får A-vitaminbrist bör man välja A-vitaminrika frukt och grönsaker såsom t ex morötter, broccoli och papaya. De blir lätt överviktiga, därför får frön endast ges som godis. Ges en näringsriktig foderstat behöver man ej ge vitaminer. Tänk på att inte ge din fågel choklad, koffein eller alkohol. Avokado är dödligt giftigt för fåglar.

Ljus

Papegojor kan lida av kalkbrist trots att de får tillräckligt med kalk i kosten. För att tillgodogöra sig kalk måste papegojan ha vitamin D. Vitamin D tillgodogör sig fågeln via UV-ljus som den får från solen eller speciella lysrör som finns speciellt för fåglar. Dessa bytes ut varje år då de avtar i styrka. De borsitta cirka 40 cm från den plats där papegojan tillbringar merparten av sin tid. Det bästa är dock om papegojan får ofiltrerat solljus (ej genom glas) på sig.

Buren

Buren kan aldrig bli för stor och bör vara av kraftigt galler. Buren bör stå mot en vägg och ljust, dock ej i direkt solsken. Många av de burar som finns att köpa är väldigt höga, vilket lurar köparen att tro att det är en stor bur. Volymmässigt stämmer det, men inte utrymmesmässigt. En fågel behöver utrymme vågrätt, inte i höjdled då den inte flyger ner och upp utan fram och tillbaka. För de amasoner som är 26-35 cm ska buren minst vara 1,2 x 0,7 m och 0,8 m hög enligt Jordbruksverkets föreskrifter, är fågeln längre krävs en större bur. Inred buren med olika tjocka naturgrenar av lövträd. Lägg tidningar eller träflis på botten. Det bör finnas flera mat- och vattensålar som placeras så att fågeln inte kan bajsas i dem. Leksaker och grenar att gnaga på bör alltid finnas.

Handhavande

Om amasonen inte är tam och den måste fångas, använd en handduk och lägg över fågeln. Ta ett försiktigt men bestämt grepp bakifrån om fågelns huvud och undernäbb. Håll om fågelns hela kropp löst men ändå bestämt, kläm ej över bröstkorgen då fågeln andas med hela kroppen.

Hemkomsten

Om en ung amason inköpts ska den kunna äta själv innan hemkomsten. Låt den själv klättra ur transportburen och in i buren som förberetts med mat och vatten. Låt amasonen sitta i lugn och ro första dygnet. Närma er buren försiktigt, småpratande och med lugna rörelser. Om fågeln inte äter och dricker andra dagen, kontakta säljaren. En svag nattlampa hjälper fågeln att orientera sig.

Skötsel

Mat, frukt och grönt och vatten byts dagligen, oftare om det är förorenat. Rengör mat och vattenskålar dagligen och bur och sittpinnar en gång i veckan. Ta bort bajs och matrester från botten dagligen då det annars bildas bakterier. Amasonen kommer från ett fuktigt klimat och bör duschas flera gånger i veckan för att må bra. Då amasonen är mycket känslig för luftföroreningar ska man ej röka inomhus.

Sjukdom

Blir amasonen sjuk är det ofta foderrelaterade sjukdomar pga felaktig kost. Den drabbas också lätt av luftvägsinfektioner. Tror du att din fågel är sjuk, kontakta din veterinär omedelbart då sjukdomsförloppet ofta är mycket snabbt. Tänk på ordspråket "Den dagen din fågel verkar sjuk, är den dagen den dör". Tecken på sjukdom är ändrat beteende, matvägran, andfådd, uppburrad fjäderdräkt, matta och trötta (ovala) ögon. I väntan på veterinärbesök, placera din fågel i ett fuktigt uppvärmt rum ca 30 grader. Använd inte värmelampa, då det punktvis kan bli för varmt. Ett bra sätt att hålla koll på sin fågel är att väga den en gång i veckan. Minskar den mer än 10% i vikt bör veterinär uppsökas.

CITES

Många amasonarter är upptagna på CITES 1-listan vilket betyder att alla kommersiella aktiviteter med fågeln är förbjudna så som t ex försäljning, köp, förevisning och annonsering. Man kan ansöka om undantag mot förbudet. Detta prövas av Jordbruksverket. Om undantag kan medges, utfärdas ett så kallat "CITES-intyg för godkända kommersiella aktiviteter". De vanligaste amasonerna som finns som sällskap och som är CITES 1-listade är t ex Tucuman, Finsch, Cuba, gulhuvad, gulnackad, grönkindad och vinröd amason.

Litteratur

Amazon parrots av Rosemary Low.

Tamfågel.se